

سرشناسه: آقای، حسن، ۱۳۶۷
 عنوان قراردادی: فرائد الاصول. برگزیده. شرح
 فرائد الاصول. فارسی عربی. شرح
 عنوان و نام پدیدآور: ترجمه و تبیین فرائد الاصول، (پایه هشتم) شیخ مرتضی انصاری (قدس سره)/تهیه و تنظیم
 حسن آقای
 مشخصات نشر قم: انتشارات زمینه سازان ظهور امام عصر (عج) ۱۳۹۶
 مشخصات ظاهری: وزیری ۲۴۰ صفحه
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۰۳-۰۵-۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیفا
 یادداشت: کتاب حاضر برگزیده و شرح فرائد الاصول شیخ انصاری است
 موضوع: انصاری، مرتضی بن محمد امین ۱۲۱۴-۱۲۸۱ ق - فرائد الاصول نقد و تفسیر
 موضوع: Ansari, Mortaza ibn Mohammad Amin . Faraed ol - osul Criticism and interpretation
 موضوع: اصول فقه شیعه -- قرن ۱۳ ق.
 موضوع: Islamic law, shiites -- Interpretation and construction ۱۹th century
 شناسه برزده: انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ ق . فرائد الاصول . برگزیده . شرح
 رده بند، کنگره ۱۳۹۶ ۴۰۴۳۳ ف ۸/الف/۱۵۹ BP
 رده بندی دیربی: ۲۹۰۳۱۲
 کتابشناسی ملی: ۵۷۵۹۱

عنوان کتاب: ترجمه و تبیین فرائد الاصول (پایه هشتم)
 مؤلف: للشيخ الاعظم استاذ الفقها والمجتهدين الشيخ مرتضى انصاری
 تهیه و تنظیم: حسن آقای
 ناشر: انتشارات زمینه سازان ظهور امام عصر (عج)
 چاپخانه: زمزم
 صحافی: نمونه
 نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۷
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

مرکز پخش:

قم، خیابان ارم، پاساژ قدس، طبقه پنجم، پلاک ۱۷۶، انتشارات صالحان

تلفن: ۰۲۵ - ۳۷۸۳۲۷۰۷ - ۰۹۱۲۱۵۲۱۵۸۴ - ۰۹۱۲۵۵۱۳۶۸۸

همراه: مؤلف: ۰۹۱۱۹۷۶۲۰۳۳

کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ می باشد.

سر حمد و تبیین فرائد الاصول

بنح مرتضیٰ انصاری (قدس سره)

سرفصل های شفاهی بایه هشتم
با ضمیمه اصلاحات اصولی

تهیه و تنظیم: حسن آقایی

فهرست مطالب

۹.....	مقدمه
۱۰.....	مطلب دوم: شبهه وجوبیه
۱۲.....	تنبيهات
۱۴.....	تنبيه وّم: (رحمان احتياط و ترتب ثواب برآن)
۱۶.....	تنبيه سوم: اختصاص ادله برأئت به شك در وجوب تعيينی
۱۸.....	مسئله دوم: اجمال ناس
۲۰.....	مسئله سوم: شبهه وجوب از جهت تعارض دو نص
۲۴.....	مطلب سوم: دوران امر بين وجوب و حرمت
۲۸.....	مسأله دوم: تردید بين وجوب و حرمت به جهت اجمال دليل
۲۹.....	مسئله سوم: (ترديد بين وجوب و حرمت با جهت تعارض نصين)
۳۱.....	مسأله چهارم: تردید بين وجوب و تحریم به جهت اشتراك موضوع
۳۴.....	موضع دوم: شك در مكلف به، با علم (مكلف) به نوع نكاح
۳۵.....	مقام نخست (شبهه محصوره)
۳۸.....	اما مقام دوم: وجوب موافقت قطعيه و عدم آن
۴۱.....	دومين دليل: (رواياتی که دلالت دارند بر ارتکاب شبهه محصوره)
۴۳.....	آگاه کردن از چند امر سزاوار است:
۴۵.....	تنبيه دوم (معنی وجوب اجتناب از هر دو مشتبه چیست؟)
۴۷.....	تنبيه سوم: (وجوب اجتناب از مشتبهين در صورت تنجز تکليف است در هر فرض)
۴۹.....	تنبيه چهارم: در وجوب اجتناب از مشتبهين و عدم وجوب ساير آثار شرعيه
۵۱.....	تنبيه پنجم: جواز ارتکاب برخی از احتمالات در حال اضطرار
۵۲.....	تنبيه ششم: عدم تفاوت میان اطراف موجود و اطراف موجود تدريجی
۵۴.....	تنبيه هفتم: منشأ علم اجمالی در شبهه محصوره

- ۵۵..... تنبيه هشتم: برابری اصل حلیت و حرمت در هر دو مشتبهین
- ۶۲..... دلیل چهارم: عدم دلالت برخی از اخبار بر اجتناب از تمام محتمل حرمت
- ۶۳..... [تنبيهات شبهه غیر محصوره] (تنبيه) اول
- ۶۵..... (تنبيه) دوم: ضابطه محصور و غیر محصور بودن شبهه
- ۶۷..... (تنبيه) سوم: هرگاه مردد بین امور غیر محصوره، افراد فراوانی باشد.....؟
- ۶۸..... (تنبيه) چهارم: اقسام شك در حرام در صورت علم به حرمت آن
- ۷۰..... عیب دوم: در اشتباه واجب با غیر حرام
- ۷۲..... (مسئله اول): (اشتباه واجب به غیر آن به دلیل عدم نص:)
- ۷۴..... مسئله سوم: (اشتباه واجب به غیر واجب به دلیل اجمال نص)
- ۷۶..... مسأله سوم (اشتباه واجب با غیر واجب به خاطر تعارض نصین)
- ۷۸..... مسأله چهارم (اشتباه واجب با غیر واجب از جهت موضوع)
- (تنبيه) دوم: (اشتباه واجب با غیر واجب در نمازهای متعدده در هنگام مشتبه شدن قبله و امثال آن)
- ۸۲..... (تنبيه) سوم: (وجوب هر يك از ملامت عقلی است، نه شرعی)
- ۸۶..... (تنبيه) پنجم (فرض غیر محصوره بودن محتمل حرمت واجب)
- ۸۸..... (تنبيه) ششم: (شرطیت عدم تمکن از اجمال تفصیلی)
- ۹۰..... (تنبيه) هفتم: (واجب مشتبه دو عمل مترتب و پی در پی باشد)
- ۹۱..... مقام دوم: (در جایی است که امر دائر شده در واجب اقل و اکثر ارتباطی)
- ۹۳..... (قسم اول): شك در جزء خارجی
- ۹۵..... دلیل نقلی بر برائت
- ۹۶..... مسائله دوم: (از مسائل اقل و اکثر) شك در جزئیت ناشی از اجمال دلیل
- ۹۸..... مسائله سوم: (از مسائل اقل و اکثر)
- ۱۰۰..... مسائله چهارم (از مسائل اقل و اکثر)
- مسئله اول: در ترك جزء است از روی سهو
- ۱۰۸..... مسئله دوم: در زیاد کردن جزء است از روی عمد
- ۱۱۰..... مسأله: سوم ذکر زیاده از روی سهو
- (تنبيه) دوم: (در این که آیا اگر جزء یا شرط متعذر شد تکلیف به کل و یا مشروط ساقط می شود یا نه؟)
- ۱۱۲.....

- ۱۱۴..... (قاعده در شروط همان چیزی است که در اجزاء گفته شد)
- ۱۱۵..... (تنبيه چهارم): (دوران بين شرط يا مانع، و يا جزء يا زياده)
- ۱۱۷..... (مطلب سوم (در اشتباه واجب با حرام، يعنى شكّ در مكلف به و دوران بين المحذورين))
- ۱۲۰..... (وجوب اصل فحص)
- ۱۲۴..... (مطلب دوم: معذوريت جاهل در قصر و اتمام، و در جهل و اخفات)
- ۱۲۶..... (امر) سوم: عدم وجوب فحص در شبهه موضوعيه تحريميه
- ۱۲۷..... (فحص، همان يأس است)
- ۱۲۹..... (مقام دوم: (استصحاب در لغت و اصطلاح))
- ۱۳۳..... (امر) دوم
- ۱۳۵..... (امر سوم در استصحاب: (آيا استصحاب از مسائل اصولي است يا فقهی؟))
- ۱۴۰..... (امر) ششم: تقسيم استصحاب
- ۱۴۲..... (دومين) تقسيم، استصحاب اعتبار دليل مستصحب
- ۱۴۳..... (وجه) دوم: (مستصحب يا با دليل عالي ثابت می شود و يا با دليل شرعی)
- ۱۴۵..... (سوم: (دليل مستصحب گاه دليل بر استمرار دليل و گاهی نه))
- ۱۴۶..... (تقسيم استصحاب به اعتبار شكّ در استصحاب)
- ۱۴۷..... (اقوال در حجيت استصحاب)
- ۱۴۹..... (استدلال بر صحت قول نهم)
- ۱۵۱..... (دومين دليل استقراء)
- ۱۵۴..... (دليل) سوم: اخبار مستفيضه
- ۱۵۷..... (مردوم: (در اينكه آيا استصحاب در زمان و امور زمانيه جاری می شود یا نه؟))
- ۱۵۹..... (امر سوم: (عدم جريان استصحاب در احكام عقليه))
- ۱۶۱..... (امر چهارم)
- ۱۶۴..... (تنبيه ششم) (عدم ترتب آثار غير شرعيه بر استصحاب و دليل بر اين عدم ترتيب)
- ۱۶۷..... (تنبيه هفتم): (آيا اصالت تأخر حادث جاری می شود یا نه؟)
- ۱۶۹..... (تنبيه هشتم)
- ۱۷۰..... (تنبيه نهم: (عدم جريان استصحاب در امر اعتقادی))
- ۱۷۲..... (تنبيه دهم)
- ۱۷۴..... (تنبيه يازدهم)

۱۷۶	 (تنبيه دوازدهم)
۱۷۷	 (خاتمه)
۱۷۹	 (امر دوم)
۱۸۰	 (قاعده اليقين)
۱۸۲	 (امر سوّم: تحقّق مفهوم استصحاب)
۱۸۴	 (تعارض استصحاب با ديگر امارات و اصول)
۱۸۷	 (سأله دوم: تقدم قاعده فراغ و تجاوز، بر استصحاب)
۱۸۹	 موضع نخست: مراد از «شك در چیزی» چیست؟
۱۹۱	 وضع سوّم
۱۹۵	 موضع چهارم: عدم جريان قاعده تجاوز در طهارت ثلاث
۱۹۶	 موضع پنجم: (در بیان قاعده تجاوز در اجزاء و شروط هر دو)
۱۹۷	 موضع ششم
۱۹۸	 موضع هفتم: مراد از شك در رصوع قاعده تجاوز
۲۰۲	 و اما سنت
۲۰۳	 (دلیل) سوّم
۲۰۴	 استدلال به عقل
۲۰۵	 (تنبيه و آگاهی دادن بر چند مطلب در اینجا شایسته است)
۲۰۶	 (تنبيه دوم)
۲۰۸	 تنبيه سوّم
۲۱۰	 (تنبيه) چهارم (در اعتبار احراز عنوان عمل در اجرای اصالة الصّلة)
۲۱۱	 (تنبيه) پنجم
۲۱۳	 مقام دوّم
۲۱۶	 (تعارض دو استصحاب با یکدیگر)
۲۱۷	 خاتمه: تعادل و تراجيح
۲۱۹	 مقام نخست: متكافئين
۲۲۰	 مقام دوم: در تراجيح
۲۲۱	 مقام دوم: اخبار علاجیه
۲۲۱	 مقبوله عمر بن حنظله

۲۲۳	علاج تعارض متوهم بین اخبار علاجیه
۲۲۴	مقام سوم: تعدی از مرجحات منصوصه
۲۲۵	مقام چهارم: اصناف مرجحات
۲۲۶	مرجحات داخلی
۲۲۷	مرجحات در دلالت
۲۲۸	اصطلاحات اصولی

مقدمه

الحمد لله رب العالمين، الصلوة و السلام على اشرف الأنبياء

والمرسلين و خير خلقه محمد و آله الطيبين الطاهرين.

از شریف ترین و نیز اساسی ترین علوم، در حوزه علوم اسلامی، علم اصول است. چرا که کلید استخراج احکام اسلامی است. پیرو تلاش های گذشته بر آن شدیم تا مقداری از مباحث اصولی که در درجۀ تدریس می شود و دارای اهمیت بسیاری می باشد را با سعی و تلاش فراوان به سبک ساده، دور از پیچیدگی و به همراه مطالب لازم، در عین اختصار و مفید بودن، به نگارش در آوریم، تا شفافیت بارتهای سهیل درک مطلب برای خواننده به سهولت میسر گردد.

امتیازات این کتاب این است که: مطالب مهم کتاب «رسائل» که به صورت عربی بوده اعراب گذاری شده است. ضمیمه مطالب در ذیل هر مطلب به تحریر درآمده است. همچنین اصطلاحات اصولی که از مواد بهار مهم و فهم اصول به شمار می رود، در این کتاب بیان شده است، تا درک و فهم مطالب آسان شود. نیز سعی شده است که مطالب بروز و نسبتاً مختصر و جامع و مفید برای حوزویان و محققان، جمع آوری شوند.

لازم به ذکر است که در ندرس مطالب این کتاب از اساتید و نوشته بزرگان و صاحب نظران استفاده شده است. ضمناً باید تصریح نمایم که مباحث اقوال استصحاب (از صفحه ۸۳ الی ۱۹۰ ج ۳) به علت اینکه معمولاً جزء حذفیات است، در اینجا نیز حذف گردیده است.

از همه دوستانی که در نگارش این کتاب ما را یاری کرده اند تقدیر و تشکر را داریم. برای بنده مهم بود که سبک نگارش کتاب به گونه ای باشد که برای همه خوانندگان، اطلاعات کافی و جامع را در بر داشته باشد، و حداقل امکان نیاز رجوع به کتابهای دیگر را کم نماید.

با اینکه در نگارش کتاب و بررسی مسائل آن دقت لازم بکار رفته است، نویسندگان خود را از هر گونه خطا و لغزش مصون نمی داند و هرگونه انتقاد و راهنمایی از جانب نویسندگان را با کمال علاقه و تشکر فراوان می پذیرم.

امید است که این اثر ناقابل که گامی در راه تسهیل تعلیم و تعلم مباحث اصولی است برای حوزویان و دیگر کسانی که در پی کتابی ساده درباره مباحث کتاب «رسائل» هستند، سودمند واقع شود.

والسلام علیکم

۱۳ جمادی الاول مصادف با شهادت حضرت زهرا سلام الله علیها

حسن آقایی